

KJKP“Park“ doo Sarajevo

Broj P- 2925-3
Sarajevo,27.10.2010.

Na osnovu člana 11 Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br.83/09) Međunarodnim računovodstvenim standardima finansijskog izvještavanja i Međunarodnim računovodstvenim standardima i člana 33 i 37 Statuta KJKP“Park“ doo na prijedlog Uprave Nadzorni odbor na svojoj 4 sjednici održanoj dana 27.10.2010 godine donio je slijedeću

O D L U K U

I Donosi se Pravilnik o računovodstvenim politikama KJKP“Park d.o.o. Sarajevo.

II Zadužuje se Služba za opšte,pravne i kadrovske poslove da sačini objedinjeni prečišćeni tekst Pravilnik o računovodstvenim politikama KJKP“Park d.o.o. Sarajevo i uvrsti sve primjedbe i prijedloge date u Mišljenju Odjela za internu reviziju koje je na Pravilnik o računovodstvenim politikama KJKP“Park d.o.o. Sarajevo dao Odjel za internu reviziju i Odbor za reviziju uz prethodnu potvrdu zakonitosti Pravilnika o računovodstvenim politikama KJKP“Park d.o.o. Sarajevo od strane rukovodica Služba za opšte,pravne i kadrovske poslove a skladu sa članom 19 Zakona o javnim preduzećima.

II Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Nadzornog odbora

Mersa Kustura dipl.pravnik

Dostavljeno:

- 1.Nadzorni odbor
- 2.Odbor za reviziju
- 3.Uprava
- 4.FKS
- 5.Služba za opšte,pravne poslove
- 6.a/a

Pravilnik o računovodstvenim politikama,
KJKP «Park» d.o.o. Sarajevo je u skladu sa zakonom

Rukovodilac službe za opšte,
pravne i kadrovske poslove
Dorić Jasminka
Dorić Jasminka, dipl.pravnik

PRAVILNIK
RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA
KJKP“PARK” D.O.O. SARAJEVO

Na osnovu člana 33. Statuta KJKP PARK d.o.o. Sarajevo, a u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 83/09), Međunarodnim računovodstvenim standardima finansijskog izvještavanja I Međunarodnim računovodstvenim standardima, na prijedlog Uprave preduzeća Nadzorni odbor, na 4. sjednici održanoj dana 27.10.2010 godine, donio je :

PRAVILNIK O RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA KJKP „PARK” d.o.o. SARAJEVO

OPŠTE ODREDBE O KJKP „PARK” d.o.o.

Član 1.

JKP „Park“ Sarajevo osnovano je 1955. godine od strane Skupštine grada Sarajeva, a od 2007. godine Preduzeće Odlukom Skupštine Kantona Sarajevo (Sl.novine Kantona Sarajevo br.11/07) proglašeno kao Kantonalno javno komunalno preduzeće „Park“ Sarajevo, čiji je osnivač i vlasnik Skupština Kantona Sarajevo.

U skladu sa Odlukom Skupštine Kantona Sarajevo o usklađivanju JKP“Park“ sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima Vlada Kantona Sarajevo je u funkciji Skupštine KJKP“Park“ donijela Statut kojim je KJKP“Park“ organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću.

Preduzeće je registrovano za obavljanje sljedećih djelatnosti:

- uslužna komunalna djelatnost na uređenju, izgradnji, sanaciji i održavanju javnih zelenih površina, parkova, drvoreda, skverova, travnjaka, zelenila uz saobraćajnice, zelenih površina stambenih jedinica, površina za rekreaciju, parkovskih staza i drugih sadržaja u parkovima, rekreaciono- zabavnim centrima, izrada i postavljanje rekvizita za parkove, dječija igrališta i druge rekreacione objekte.
- poljoprivredna proizvodnja cvijeća, drveća, i drugog ukrasnog sadnog materijala, kao i prodaja cvijeća, drveća, dendro materijala, vijenaca od svježeg i vještačkog cvijeća, plodne vrtlarske zemlje, ukrasnih keramičkih i drugih vazni, opreme za vrtove i cvijeće i sl.

KJKP „Park“ d.o. o obavlja svoju djelatnost putem tri sektora i to: Sektor održavanja javnih zelenih površina, sektor za proizvodnju i proizvodne usluge i sektor zajedničkih poslova.

OPŠTE NAPOMENE O RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA

Član 2.

Ove računovodstvene politike, kao dio ukupne poslovne politike KJKP „Park“ d.o.o. predstavljaju osnovna i posebno odabrana načela i računovodstvene postupke koji će se primjenjivati u vođenju poslovnih knjiga i pri sastavljanju, prikazivanju i objavljivanju propisanih i drugih finansijskih izvještaja za potrebe vlasnika, Uprave i za vanjske korisnike.

Računovodstvene politike temelje se na Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (u daljem tekstu MSFI), Međunarodnim računovodstvenim standardima (u daljem tekstu MRS), te direktnim uputama, pojašnjenjima i smjernicama koje donosi Odbor za MSFI.

Član 3.

U računovodstvenim politikama koje će se primjenjivati u KJKP „Park“ d.o.o. polazi se od sljedećih temeljnih pretpostavki i načela:

- **načelo nastanka događaja**

Učinci transakcija i ostalih događaja priznaju se kad nastanu (a ne kad se primi ili isplati novac ili njegov ekvivalent) i evidentiraju se u računovodstvenim evidencijama i uključuju u finansijske izvještaje na koje se odnose.

- **načelo neograničenog vremena poslovanja**

Finansijski izvještaji se sastavljaju uz pretpostavku da će KJKP „Park“ d.o.o. neograničeno poslovati.

- **ostala načela i kvalitativna obilježja finansijskih izvještaja** (razumljivost, važnost, značajnost, pouzdanost, neutralnost, opreznost, potpunost i uporedivost)

Pri priznavanju poslovne promjene i daljnjem knjigovodstvenom vođenju i prikazivanju takvog podatka, uvijek treba odgovoriti na tri grupe pitanja:

- a. kada priznati poslovni događaj (pitanje nastanka poslovnog događaja)
- b. po kojoj vrijednosti priznati poslovni događaj (pitanje mjerenja)
- c. kako razvrstati poslovni događaj (pitanje razvrstavanja)

Svrha računovodstvenih politika

Član 4.

Svrha ovih računovodstvenih politika je:

- da pruže osnovu za izradu seta finansijskih izvještaja opšte namjene o finansijskom položaju, uspješnosti i novčanim tokovima KJKP „Park“ d.o.o.
- da osiguraju primjenu svakog zahtjeva iz svakog primijenjenog MSFI- a i MRS-a i

- da odabrana računovodstvena politika omogući izradu izvještaja na temelju obilježja iz opšteprihvaćenih načela

Primjena i promjene računovodstvenih politika i procjena

Član 5.

Saglasno načelu dosljednosti, jednom odabrana računovodstvena politika ne treba se mijenjati, izuzev u slučajevima navedenim u nastavku.

Iznimno, računovodstvenu politiku treba mijenjati:

- ako je promjena zahtijevana Standardom ili tumačenjem
- promjena dovodi do toga da finansijski izvještaji pružaju pouzdane i relevantne informacije o učincima transakcija, drugih događaja ili okolnosti na finansijski položaj KJKP „Park“ d.o.o., njegove uspješnosti ili novčani tok.

Ako pri prezentiranju pojedinog finansijskog izvještaja ponekad dođe do odstupanja od ovih računovodstvenih politika i MSFI, sve sa ciljem da se dobiju pouzdanije informacije o finansijskom položaju, uspješnosti i novčanim tokovima, tu činjenicu kao i finansijski učinak takvog odstupanja treba objaviti u bilješkama uz finansijske izvještaje-napomenama.

Isto tako, ako promijenjene okolnosti ili naknadna saznanja nameću potrebu da se promijene usvojene računovodstvene procjene, npr. drukčiji procijenjeni vijek korištenja, obračun amortizacije, druga metoda obračuna utroška zaliha, drukčija procjena spornih potraživanja, promjena procijenjenog iznosa umanjenja imovina i dr., učinke takvih promjena treba uključiti u utvrđivanje neto dobiti/gubitka za tekuće i buduće periode.

Član 6.

Promjena računovodstvene politike KJKP „Park“ d.o.o. zbog objavljivanja i prihvatanja novog međunarodnog standarda treba se u finansijskim izvještajima prikazati u skladu sa propisanim prelaznim odredbama novog standarda.

Svaka druga promjena računovodstvene politike kao i promjena zbog prihvatanja novog standarda u kojem u prelaznim odredbama nije propisan način primjene, u poslovnim knjigama i finansijskim izvještajima treba biti provedena retroaktivno ukoliko je izvedivo. Ako efekat nastale promjene politike nije moguće razumno utvrditi ili je beznačajan, efekat treba uključiti u neto dobit/gubitak tekućeg perioda, a u bilješkama uz finansijske izvještaje –napomenama treba objaviti razloge promjene i iznose usklađivanja.

PREZENTACIJA FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Set finansijskih izvještaja

MRS upućuje na set finansijskih izvještaja koje poslovni subjekt treba izrađivati i prezentovati u skladu sa primjenom MRS. Računovodstvene politike obavezno će se primjenjivati na set finansijskih izvještaja i to na:

- Bilans stanja,

- Bilans uspjeha,
- Izvještaj o novčanim tokovima,
- Izvještaj o promjenama u kapitalu,
- Bilješke uz finansijske izvještaje

Finansijski izvještaji iz stava 1. ove tačke izrađuju se na polugodišnjoj i godišnjoj osnovi.

Član 7.

Opšte prihvaćena načela

Pri sastavljanju i prezentiranju finansijskih izvještaja treba poći od opšte prihvaćenih načela koja je objavio Odbor komiteta za međunarodne računovodstvene standarde i to:

- Pravovremenost i učestalost izvještaja (da budu sačinjena u propisanim rokovima i za propisane periode)
- Dosljednost- da prikazivanje i razvrstavanje pozicija u izvještajima iz perioda u period ostane isto
- Značajnost podataka za korisnika i za KJKP „Park“ d.o.o. pri donošenju odluka-da se značajni podaci sabiraju s iznosima slične prirode ili funkcije
- Pouzdanost računovodstvenog podatka kao što je:
  - a. Vjerno prikazuju finansijski položaj, finansijsku uspješnost, novčane tokove
  - b. Odražavaju ekonomsku suštinu transakcija, ostalih događaja i uslova, a ne samo njihovu pravnu formu
  - c. Da su neutralna, odnosno da su oslobođena pristrasnosti
  - d. Da su jasna i kompletna u svim značajnim aspektima.

Član 8.

Prilikom obavljanja računovodstvenih poslova, te sastavljanja i prezentiranja finansijskih izvještaja, računovođe, a i ostali zaposlenici KJKP „Park“ d.o.o. koji su uključeni u obavljanje računovodstvenih poslova moraju se pridržavati Kodeksa etike za profesionalne računovođe, te svih pratećih upustava i smjernica koje donosi Međunarodna federacija računovođa(IFAC) kao i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Kvalitativna obilježja

Član 9.

Pri računovodstvenom evidentiranju poslovnih događaja i finansijskom izvještavanju treba se pridržavati i sljedećih kvalitativnih obilježja iz opštih načela:

- **odredivost naziva**-finansijskim izvještajima treba jasno odrediti naziv da bi se razlikovali od drugih izvještaja i pregleda koji možda nisu načinjeni u skladu sa ovim politikama i MSFI
- **Razumljivost**-izvještaji moraju odmah biti razumljivi korisnicima koji trebaju dovoljno znati, ne samo o poslovnim i ekonomskim aktivnostima, nego i o računovodstvu,
- **Važnost**-izvještaji su važni kada utiču na ekonomske odluke njihovih korisnika, pomažući im pri procjeni prošlih, sadašnjih ili budućih događaja,

- **Vrijednosna značajnost**-što znači da treba objaviti sve bilansne pozicije koje su dovoljno materijalno značajne za donošenje zaključka o poslovanju
- **Pojedinačna procjena**-što znači da treba pojedinačno procijeniti svaku bilansnu poziciju u skladu sa usvojenim računovodstvenim postupcima,
- **Isključivanje računovodstvenog prebijanja**-što znači da ne treba obavljati međusobno prebijanje imovine i obaveza, a prihoda i rashoda, izuzev za slične transakcije koje su za izvještaje beznačajne
- **Vremenska povezanost**-što znači da bilansne pozicije u finansijskim izvještajima moraju biti prikazane ne samo za tekući period, nego i isti period prethodne godine i
- **Uporedivost**-što znači da izvještaji moraju biti uporedivi u okviru KJKP „Park“ d.o.o. s različitim društvima i tokom poslovanja po godinama.

RAČUNOVODSTVENE POLITIKE BILANSNIH POZICIJA

Član 10.

U bilansu kao dvostranom računovodstvenom iskazu o finansijskom položaju na određeni datum, kao dijelovi bilansa prikazuju se sljedeće glavne ekonomske grupe:

- **Imovina**
- **Obaveze**
- **Kapital**

Svaka od ovih velikih ekonomskih grupa iskazuje se i po podgrupama, a ove i po odgovarajućim pozicijama. Bilansna pozicija se sastoji od jednog ili niza elemenata. Dakle bilans je sistemski pregled svih računa glavne knjige koji na određeni dan iskazuju neko finansijsko stanje. Na lijevoj strani bilansa koja se naziva aktiva evidentira se imovina s kojom se poduzimaju poslovne aktivnosti a na desnoj strani koji se naziva pasiva bilježe se obaveze i kapital(izvori imovine).

Da bi pojedina ekonomska stavka mogla biti uvrštena u bilans mora proći proces priznavanja, a to podrazumijeva da stavka mora:

- odgovarati definiciji elementa prema njenoj prirodi i značajnosti,
- zadovoljavati kriterije za priznavanje koji se izražavaju vjerovatnošću da će ekonomska korist povezana s tom stavkom priticati u KJKP „Park“ d.o.o. ili oticati iz njega,
- da se stavka može pouzdano izmjeriti, što znači utvrditi iznos po kojem će stavka biti iskazana u bilansu.

Bilansiranje jest postupak izrade bilansa, pri čemu se misli na sve vrste računovodstveno uravnoteženih prikaza. Postupak bilansiranja obuhvata:

- knjiženje bilansnih stavki na knjigovodstvene račune,
- provjeravanje procesa priznavanja knjigovodstvenih stavki i pravilnosti primjene računovodstvenih politika, računovodstvenih standarda, zakonskih i drugih propisa, te internih uputstava,
- provođenje predzaključnih knjiženja, knjiženja obračuna poslovanja, obračun i knjiženje raznih obaveza, i
- izrada i ocjena formalne i stvarne ispravnosti svih vrsta bilansa.

IMOVINA

Član 11.

Kao imovina priznaju se i knjiže one ekonomske stavke koje su rezultat prošlih (obavezujućih) događaja, za koje je vjerovatno da će ekonomske koristi od njih priticati u KJKP „Park“ d.o.o. i u budućnosti koje se mogu pouzdano izmjeriti. Imovina koja proizlazi iz budućih i/ili neizvjesnih događaja čija je posljedica mogućnost, ali ne i vjerovatnoća priliva ekonomskih koristi, smatra se potencijalnom imovinom i ne prikazuju se u bilansu. Međutim, ako je priliv ekonomskih koristi vjerovatan, potencijalnu imovinu treba procijeniti po načelu najbolje procjene (uzimajući u obzir sve rizike i neizvjesnosti), te objaviti u bilješkama uz finansijske izvještaje, ali tek tada ako će takva objava omogućiti korisnicima finansijskih izvještaja bolju procjenu finansijskog položaja KJKP „Park“ d.o.o. (MRS 37).

Pozicija grupe imovine u bilansu se iskazuje po sljedećim grupama:

1. dugoročna imovina
2. kratkoročna ili tekuća imovina

Dugoročna imovina

Član 12.

Kao dugoročna imovina iskazuje se ona imovina koja se upotrebljava ili joj je rok povrata duži od jednog obračunskog perioda (godine dana) računajući od datuma bilansa stanja. Ipak novac i novčani ekvivalenti čija upotreba nije ograničena zbog svoje uobičajene namjene, ne mogu se iskazati kao dugoročna imovina.

Pozicija podgrupe dugoročne imovine u bilansu se iskazuje po sljedećim dijelovima:

- namaterijalna imovina
- materijalna imovina (nekretnine, postrojenja i oprema),
- ulaganja u nekretnine,
- dugoročna imovina namijenjena prodaji,
- dugoročna finansijska imovina,
- dugoročna potraživanja,
- dugoročna razgraničenja.

Nematerijalna i materijalna imovina iskazuju se kao stalna ili dugoročna samo pod uslovom da su rezultat prošlih događaja (transakcija), da ih KJKP „Park“ d.o.o. kontroliše (da su u vlasništvu preduzeća ili se ima pravo na njihovo vlasništvo) i da se od njih u budućnosti očekuje priliv ekonomskih koristi za KJKP „Park“ d.o.o.

Član 13.

Pri mjerenju dugoročne imovine KJKP „Park“ d.o.o. će u pravilu primjenjivati:

- za početno mjerenje kupljene imovine - koncept troška nabavke
- za sredstvo pribavljeno u razmjeni za slično sredstvo - koncept fer vrijednosti primljenog sredstva kao fer protuvrijednost datog sredstva,
- za besplatno preuzetu imovinu - koncept tržišne vrijednosti,
- za imovinu izrađenu u vlastitoj režiji - koncept tekućeg troška proizvodnje,

- za imovinu pribavljenu na temelju poslovnih kombinacija po načelu sticanja-metodu kupovine,
- za imovinu uzetu u finansijski najam-koncept fer vrijednosti ili koncept sadašnje vrijednosti ako je ona niža.

Član 14.

Upotrebljavanjem materijalne i nematerijalne imovine tokom procijenjenog vijeka trajanja, dio se bruto knjigovodstvenog iznosa putem amortizacije uračunava u rashode perioda. Stoga se u bilans unosi:

- kao podbilansna stavka bruto knjigovodstveni iznos(početno izmjereni trošak nabavke ili drugi iznos koji zamjenjuje nabavnu cijenu i naknadni izdatak koji je dodan knjigovodstvenom iznosu pojedinog sredstva, odnosno revalorizirani knjigovodstveni iznos) koji služi kao osnovica za obračun amortizacije, i
- kao odbitna stavka iznos akumulirane amortizacije odnosno iznos akumuliranih gubitaka od umanjenja vrijednosti, prepravljani na revalorizirani iznos razmjerno promjeni bruto knjigovodstvenog iznosa(otpisana vrijednost ili ispravka vrijednosti).

Nematerijalna imovina

Član 15.

Nematerijalna imovina je nefinansijska imovina koja je bez fizičkog obilježja i koja se može identificirati. Da bi se neka imovina u bilansu stanja priznala kao nematerijalna neophodno je da preduzeće kontroliše resurse iz kojih će buduće ekonomske koristi koje se mogu pripisati sredstvu, priticati u preduzeće, te da se trošak nabavke tog sredstva može pouzdano izmjeriti. Nematerijalna imovina obuhvata; izdatke za razvoj, aplikativni softver, licence, koncesije, vlasnička, zaštitna i poslovna prava, te goodwill iz poslovnih kombinacija koji uključuje i nematerijalnu imovinu iz poslovnih kombinacija za koju se nje mogla utvrditi fer vrijednost.

Član 16.

Izdaci za razvoj imaju obilježje nematerijalne imovine samo kad se poduzima faza razvoja projekta kojom se rezultati ranijih ispitivanja i istraživanja i drugih znanja planski pretvaraju u poslovnu primjenu.

Izdatke za razvoj treba priznati kao nematerijalnu imovinu samo kada su ispunjeni svi uslovi iz tačke 57. MRS 38. U protivnom razvojni izdaci se trebaju iskazati kao rashod u periodu u kojem su nastali.

U izdatke za razvoj treba iskazati i ulaganja za vlastite izume i pronalazke(patente). Kao nematerijalna imovina mogu se iskazati sljedeći izdaci za razvoj:

- potrošeni materijal,
- usluge drugih,
- plaće i drugi troškovi zaposlenika na aktivnostima razvoja,
- amortizacija sredstava koja se koriste u aktivnostima razvoja, i
- dio općih troškova koji se odnose na aktivnosti razvoja prema razmjernoj i sistematskoj osnovici.

Član 17.

Izdaci za aplikativne softvere mogu se iskazati kao nematerijalna imovina samo ako su nabavljeni od drugih i ako nisu u neposrednoj vezi s osnovnim funkcionisanjem računara. Softveri koji upravljaju radom računara sastavni su dio hardvera pa se u knjigama iskazuju kao sastavni dio materijalnog sredstva(računara).

Aplikativni softveri iskazuju se po trošku nabavke, a ako se plaćanje nabavke neuobičajeno odgađa, trošak nabavke jednak je cijeni koja bi se platila u novcu na dan nabavke. Vijek upotrebe aplikativnog softvera procjenjuje se oprezno uz prihvatljive pretpostavke vodeći računa o budućim ekonomskim koristima.

Budući da računarski softveri brzo zastarijevaju, češće im treba preispitati vijek upotrebe, a ako ima pouzdanih saznanja potrebno je promijeniti amortizacijske stope za tekuće i buduće periode.

Isto tako, ako se raspolože pouzdanim saznanjima da se pripremaju novi softveri ili će se koristiti drugi računari, postojećim softverima potrebno je na dan bilansa umanjiti knjigovodstvenu vrijednost do visine nadoknadivog iznosa.

Član 18.

Licence su ugovorna prava korištenja tuđeg patenta. Izdaci za licence iskazuju se u visini troška nabavke, za ugovoreno ili zakonsko vrijeme prava korištenja. U trošak nabavke uključuje se iznos po ugovoru, naknada za registraciju ugovora, naknada za ovjeru potpisa ugovora te drugi zavisni troškovi koji su u direktnoj vezi sa pribavljanjem licence.

Član 19.

Koncesija je ugovorno pravo ekonomskog korištenja prirodnih bogatstava ili pravo obavljanja određenih djelatnosti koje daje država ili jedinice lokalne samouprave na vrijeme duže od godine dana od datuma bilansa stanja.

U bilansu se izdaci za koncesiju iskazuju po trošku nabavke za ugovoreno vrijeme korištenja koncesije ako su dani u jednokratnom iznosu duži od godine dana. Koncesija za koju je ugovoreno godišnje ili ispodgodišnje plaćanje naknade iskazuje se kao trošak perioda.

Član 20.

Goodwill iz poslovnih kombinacija je iznos plaćenog troška sticanja iznad iznosa fer vrijednosti po kojima se stečena imovina i obaveze mjere pri početnom priznavanju.

Član 21.

Tokom ugovorenog ili procijenjenog vijeka trajanja, nematerijalna imovina se sistemski amortizuje(otpisuje).

Prema MRS 38. amortizacija započinje kada je nematerijalno sredstvo raspoloživo za upotrebu. Amortizacija nematerijalnog sredstva ne prestaje prestankom upotrebe nematerijalnog sredstva, osim ako sredstvo nije u potpunosti amortizirano ili klasificirano za prodaju u skladu sa MSFI 5.

MATERIJALNA IMOVINA

Član 22.

Materijalnu imovinu čine nekretnine, postrojenja i oprema, kao : zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema, krupni alati, pogonski i kancelarijski inventar, transportni uređaji, biološka imovina i ostala materijalna imovina koja se koristi za trajno obavljanje djelatnosti ili u administrativne svrhe.

Član 23.

Važniji rezervni dijelovi i pomoćna oprema smatraju se nekretninama, postrojenjima i opremom kada se očekuje da će ih koristiti duže od jednog obračunskog perioda. Knjigovodstvena vrijednost dijelova koji su zamijenjeni se isknižava u skladu sa odredbama MRS 16.

Član 24.

Materijalnom imovinom se smatraju i dati avansi za materijalnu imovinu te svi drugi izdaci u vezi sa sticanjem imovine do njenog dovođenja u radno stanje za namjeravanu upotrebu (investicije u toku).

Član 25.

Nekretnine, postrojenja i oprema koji su iz bilo kojih razloga povučeni iz aktivne upotrebe do trenutka njihova otuđenja ili likvidacije i dalje se smatraju materijalnom imovinom, ali se u knjigovodstvenim izvještajima moraju odvojeno prikazati. (dugoročna imovina van upotrebe).

Početno priznavanje

Član 26.

Bruto knjigovodstveni iznos materijalne imovine koja se pribavlja od drugih početno se mjeri po trošku nabavke kojeg čini:

- **za građevinska zemljišta:** nabavna cijena po ugovoru i svi direktni izdaci (taxe, nepovratni porezi, provizije i druge naknade) koji su u vezi s ovjerom ugovora i uknjiženjem vlasništva,
- **za građevinske objekte, zgrade:** kupovna cijena po ugovoru i svi direktni izdaci u vezi s dovođenjem građevinskog objekta u upotrebno stanje, troškovi demontiranja, uklanjanja i obnavljanja sredstva kao i nepovratni porezi, takse za neophodne saglasnosti, za tehničke preglede, za upotrebne dozvole, izdaci za priključke na infrastrukturu, troškovi pozajmica za period aktivnosti koji je potreban da se planirano sredstvo stavi u upotrebu i dr.
- **Za postrojenja i opremu, te krupni alat, pogonski i kancelarijski inventar :** kupovna cijena s nepovratnim porezima, carinama, provizijama i drugim naknadama, te svi drugi direktni izdaci u vezi s dovođenjem postrojenja i opreme u radno stanje za namjeravanu upotrebu, kao : prevozni i drugi troškovi isporuke i rukovanja, troškovi pripreme mjesta i demontiranja i uklanjanja ranijeg sredstva, montažni troškovi, troškovi instaliranja, naknade stručnjacima, troškovi pozajmica i dr.
- **Za biološku imovinu:** kupovna cijena s nepovratnim porezima, carinama, provizijama i drugim naknadama, te svi direktni izdaci u vezi dovođenja biološke

imovine u stanje za namjeravanu upotrebu. Za početno priznavanje prirasta biološke imovine utvrđuje se fer vrijednost iste.

Sredstva izrađena u vlastitoj režiji

Član 27.

Trošak sredstava koja se izrađuju u vlastitoj režiji obračunava se prema MRS 16.

Nabavna vrijednost takvog sredstva sadrži:

- vrijednost utrošenog materijala,
- prevozni troškovi u vlastitoj režiji obračunati po stvarnim troškovima,
- vrijednost rada obračunata prema ostvarenim plaćama radnika koji rade na izradi sredstva u vlastitoj režiji, putem koje su uključeni svi direktni i indirektni troškovi u vezi sa izradom u vlastitoj režiji.

U nabavnu vrijednost ne mogu biti uključeni opšti troškovi administracije.

Troškovi izgradnje u vlastitoj režiji se knjiže direktno na konto investicija u toku bez korištenja konta troškova i prihoda.

Naknadni troškovi

Član 28.

Naknadni izdaci (dodatna ulaganja) na nekretninama, postrojenjima i opremi (tzv. zamjene, modifikacije, dogradnje i druga poboljšanja) povećavaju bruto knjigovodstveni iznos samo ako su buduće koristi od obnovljenog sredstva veće od njegovih ranijih sposobnosti.

Stoga, naknadni izdaci na prije stečenim ili izgrađenim sredstvima imaju osobine investicijskih ulaganja samo u slučajevima kad će se time postignuti:

- produžetak procijenjenog korisnog vijeka upotrebe ukupnog sredstva
- povećanje kapaciteta i stabilnosti sredstva,
- bitnije poboljšanje kvalitete proizvoda proizvedenih tim sredstvom ili
- bitnije smanjenje prethodno procijenjenih troškova rada tog sredstva.

Svaki drugi naknadni izdatak treba priznati kao rashod perioda u kojem je nastao.

Član 29.

Troškovi pozajmice finansijskih sredstava (kamate i dr.) koji se direktno mogu dovesti u vezu s pribavljanjem ili vlastitom izvedbom kvalificirane nematerijalne i materijalne imovine, pripisuju se (kapitaliziraju se) bruto knjigovodstvenom iznosu te imovine. Kapitaliziranje troškova pozajmica treba primjenjivati na svako kvalificirano sredstvo i na sve troškove zaduživanja, kada su ispunjeni svi propisani uslovi. (MRS 23).

Pod kvalificiranom imovinom podrazumijeva se imovina za čiju je izgradnju potrebno duži period.

Troškovi pozajmice koji mogu biti predmet kapitaliziranja jesu:

- kamate na posuđena finansijska sredstva
- pomoćni i sporedni troškovi u vezi s pozajmicom (provizije, naknade),
- finansijski troškovi u vezi s finansijskim najmom stalne imovine, i

- kursne razlike koje su proizašle iz valutnih pozajmica za investicije u onoj mjeri u kojoj se smatraju usklađivanjem troškova kamata.

Član 30.

Troškovi pozajmice se pripisuju bruto knjigovodstvenoj vrijednosti imovine od trenutka:

- početka tehničkih i administracijskih poslova koji prethode početku izgradnje (pripremanje raznih dozvola, saglasnosti),
  - nastanka izdataka za imovinu,
  - nastanka troškova pozajmica
- a prestaju se pripisivati imovini u trenutku:
- kada su dovršene bitne aktivnosti na investiciji ili kada je imovina spremna za upotrebu.

Investicije u toku

Član 31.

Na bilansnoj poziciji investicija u toku, vode se svi izdaci za stalnu imovinu do trenutka njena dovođenja u radno stanje za namjeravanu upotrebu.

Kada KJKP „Park“ d.o.o izrađuje stalnu imovinu za vlastite potrebe obračun pripadajućih izdataka također se iskazuje na bilansnoj poziciji investicija u toku.

Mjerenje nakon početnog priznavanja

Član 32.

Metoda nabavne vrijednosti

Prilikom početnog priznavanja kao sredstva, postrojenja i opremu treba voditi po njihovoj nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane vrijednosti od umanjenja.

Amortizacija

Član 33.

Amortizacija je sistematski raspored amortizacijskog iznosa sredstva tokom njegovog vijeka upotrebe.

Trošak amortizacije za svaki period treba priznati kao rashod u bilansu uspjeha, osim ako je taj iznos amortizacije uključen u knjigovodstveni iznos drugog sredstva.

KJKP „Park“ d.o.o. koristi linearnu metodu amortizacije, koja rezultuje jednakim iznosom amortizacije tokom vijeka upotrebe sredstva, ukoliko se ostatak vrijednosti ne mijenja. Ova metoda se dosljedno primjenjuje iz razdoblja u razdoblje, osim ako ne dođe do promjene očekivanog načina trošenja sredstava i sticanja budućih ekonomskih koristi.

Iznos koji se amortizira treba rasporediti sistematski tokom upotrebe sredstva.

Ostatak vrijednosti, vijek upotrebe i metodu amortizacije treba provjeriti najmanje na kraju svake finansijske godine o čemu odluku donosi Uprava KJKP „Park“ d.o.o.

Potpuno amortizirana ili na drugi način potpuno otpisana imovina ne može se ponovo procjenjivati i amortizovati.

Amortizacija ne prestaje kada se sredstvo prestaje koristiti i povlači iz upotrebe osim u slučaju ako je to sredstvo u potpunosti amortizovano ili je svrstano u skupinu dugoročna imovina namijenjena prodaji.

Isknjižavanje

Knjigovodstvenu vrijednost nekretnine, postrojenja i opreme treba isknjižiti:

- u trenutku otuđenja
- kada se od njihove upotrebe ne očekuju buduće ekonomske koristi

Knjigovodstvenu vrijednost biološke imovine treba isknjižiti:

- u trenutku otuđenja
- kada se od njihove upotrebe ne očekuju buduće ekonomske koristi
- u trenutku uginuća osnovnog stada

Sredstvo se isknjižava (isključuje iz poslovnih knjiga) tek kada se otuđi, ili kada je evidentno da se od njegove daljnje upotrebe neće ostvariti ekonomska korist, ili uginuća osnovnog stada. Amortizacija tada prestaje a obračunava se zaključno sa mjesecom u kojem je sredstvo otuđeno ili se desilo uginuće osnovnog stada.

Kada se sredstvo trajno povlači iz upotrebe moguće su dvije varijante:

- sredstvo se može prodati
- sredstvo se ne može prodati

Kada je moguća prodaja sredstva tada se sredstvo preknjižava na sredstva namijenjena prodaji a pripadajući dio ispravke vrijednosti se zatvara. Prilikom preknjižavanja vrijednost sredstva namijenjenog prodaji se knjiži u neto iznosu, bez otvaranja konta ispravke vrijednosti na koji bi se prenijela zatečena ispravka vrijednosti tog sredstva.

Naknadno vrednovanje ide u skladu sa MSFI 5.

Kada se sredstvo ne može prodati (potpuno neupotrebljivo) ovakvo sredstvo se isknjižava, zatvara konto ispravke vrijednosti, osnovni konto a za neotpisanu vrijednost priznaje se rashod.

Dobici ili gubici koji nastaju kao posljedica isknjižavanja se priznaju kao dobit/gubitak perioda.

Ti dobiti, odnosno gubici se utvrđuju kao razlika između neto prihoda od otuđenja i knjigovodstvenog iznosa sredstva. Ne priznaje se istovremeno prihod uz istovremeni rashod za knjigovodstvenu vrijednost, nego se dobit/gubitak priznaje u neto iznosu kao razlika ostvarenog prihoda i knjigovodstvene vrijednosti.

Ulaganja u nekretnine

Ulaganja u nekretnine obuhvataju nekretnine u posjedu radi zarade od najma ili zbog porasta vrijednosti kapitalne imovine, ili oboje, a ne zbog upotrebe iste u proizvodnji ili nabavci dobara ili usluga ili u administrativne svrhe, ili zbog prodaje tokom redovnog poslovanja. Ulaganje u nekretnine početno se mjeri po trošku nabavke.

Dugoročna imovina namijenjena prodaji

Član 36.

Ako KJKP „Park“ posjeduje imovinu čiji će se knjigovodstveni iznos prvenstveno nadoknaditi prodajom, a ne kontinuiranom upotrebom takva sredstva se klasificiraju kao sredstva namijenjena prodaji.

Sredstvo mora biti raspoloživo za trenutnu prodaju u svom sadašnjem stanju, a prodaja mora biti vrlo vjerovatna.

Na takva sredstva se ne obračunava amortizacija.

Mjerenje stalnih sredstava namijenjenih za prodaju vrši se po iznosu nižem od knjigovodstvene vrijednosti i iznosa fer vrijednosti umanjenog za troškove prodaje.

Gubitke od umanjenja za bilo koje početno ili naknadno svođenje vrijednosti imovine treba priznati do fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje.

Dobici od naknadnog povećanja fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje priznaju se samo do visine do koje ispravljaju ranije umanjene vrijednosti imovine.

Dugotrajnu imovinu koja je klasificirana za prodaju treba odvojeno prikazati u bilansu stanja.

Dugoročna finansijska imovina

Član 37.

Dugoročna finansijska imovina predstavlja ulaganja s ciljem ostvarenja buduće ekonomske koristi čiji povrat se očekuje u roku dužem od godine dana.

Prema MRS 1, MRS 31, MRS 32, MRS 39 osnovni sadržaj dugoročne finansijske imovine je sljedeći:

- udjeli u zajedničkim poduhvatima,
- ulaganja koja se drže do dospelja (ulaganja u vrijednosne papire koji imaju ograničen vijek i koji se ne namjeravaju ili ne mogu prodati),
- zajmovi (dugoročni),
- potraživanja (dugoročna),
- finansijska imovina raspoloživa za prodaju.

Član 38.

Neutrživa dugoročna finansijska imovina knjiži se po troškovima ulaganja, a kod utrživih vlasničkih papira ili po trošku ulaganja ili po tržišnoj vrijednosti ako je ona niža.

Trošak ulaganja pored nominalnog iznosa uključuje i druge troškove sticanja kao : berzanske provizije, bankarske naknade, advokatske i druge naknade i sl. Ako je za dugoročno ulaganje

predviđeno usklađivanje s promjenama cijena, na datum knjiženja potrebno je revalorizirati dugoročnu finansijsku imovinu u skladu sa zaključenim sporazumom o ulaganju, a ako postoji opravdana sumnja u mogućnost naplate ili je na finansijskom tržištu cijena ulaganja snižena, izvršiti će se vrijednosno usklađivanje (otpis) na teret rashoda ili na teret revalorizacijskih rezervi, ako je ta imovina ranije bila revalorizirana.

Dugoročna potraživanja

Član 39.

Bilansna pozicija dugoročnih potraživanja obuhvata potraživanja iz poslovanja (osim potraživanja za proizvode i usluge) s rokom dospeljeća dužim od godinu dana. Kao dugoročna potraživanja iskazuje se i dugoročna imovina koja je data u finansijski najam.

Dugoročna potraživanja se knjiže u nominalnim iznosima, uvećanim za ugovorene kamate, ali kad postoji sumnja u mogućnost naplate potrebno je izvršiti njihovo vrijednosno usklađivanje (otpis) o čemu odluku donosi Uprava.

KJKP „Park“ redovno, a najmanje jednom godišnje provjerava realnost i naplativost dugoročnih potraživanja i eventualno vrši adekvatno rezervisanje za umanjenje vrijednosti ovih potraživanja do naplativog iznosa, kako je definisano MRS 39.

Kratkoročna imovina

Član 40.

Kratkoročnom imovinom se smatra imovina za koju se očekuje da će biti realizirana, prodana ili potrošena tokom redovnog poslovnog ciklusa i u roku od dvanaest mjeseci od datuma bilansa stanja.

Novac, te novčani ekvivalenti čija upotreba nije ograničena obavezno se iskazuju kao kratkoročna imovina.

Kratkoročna imovina ima obilježje tekućih sredstava, a u poslovnim i finansijskim izvještajima KJKP „Park“ d.o.o. iskazivat će se po sljedećim grupama bilansnih pozicija:

- zalihe
- kratkoročna potraživanja
- kratkoročna finansijska imovina

Zalihe

Član 41.

Zalihe su sredstva KJKP „Park“ d.o.o. koja se koriste:

- za prodaju u redovnom poslovanju
- u procesu proizvodnje namijenjene prodaji
- u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu, odnosno pri pružanju usluga.

Zalihe koje će biti utrošene u KJKP „Park“ d.o.o. su:

- zalihe sirovina i materijala, rezervnih dijelova, sitnog alata i inventara, auto-guma i ambalaže
- proizvodnje u toku,
- gotovih proizvoda,
- trgovačke robe

Član 42.

Nabavna vrijednost odn. cijena koštanja uključuje:

-troškove kupovine zaliha,
 - ostale troškove koji nastaju pri dovođenju zaliha na sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje. Troškovi kupovine zaliha obuhvataju kupovnu cijenu, carine i druge uvozne dadžbine, nepovratne poreze, troškove manipulacije, transportne troškove i troškove osiguranja prevoza, te druge direktne troškove koji se mogu pripisati troškovima nabavke radi dovođenja zaliha na njihovu sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje, ali umanjeni za rabate, diskonte i druge trgovačke popuste.

Ako se zalihe nabavljaju na odgođeno plaćanje razlika između kupovne cijene za normalne uslove kupovine i iznosa koji se plaća u okviru odgođenog plaćanja, tretira se kao trošak kamate tokom perioda finansiranja.

Član 43.

Utrošak zaliha obračunava se po metodi ponderisanog prosječnog troška.

Član 44.

Zalihe sirovina i materijala, rezervnih dijelova, sitnog alata i inventara, auto-guma i ambalaže se vrednuju po nabavnoj vrijednosti ili neto vrijednosti koja se može realizirati ukoliko je ona niža od troška.

Član 45.

Stvarima sitnog inventara smatraju se predmeti čija je pojedinačna vrijednost niža od KM 250,00 ili im je vijek upotrebe kraći od godine dana. Sitan inventar se 100% otpisuje prilikom stavljanja u upotrebu, a isknjiženje istog se vrši prilikom rashodovanja. Otpis sitnog inventara se vrši preko ispravke vrijednosti, a ovo konto se zatvara u momentu rashodovanja sitnog inventara.

Član 46.

Zalihe proizvodnje u toku

Proizvodnja predstavlja pretvaranje(konverziju) osnovnih sirovina i materijala, uz korištenje rada i stalnih sredstava za proizvodnju, energije, pomoćnih materijala i drugih neophodnih elemenata u gotove proizvode. Troškovi konverzije zaliha uključuje sve troškove povezane sa proizvodnjom. Za raspodjelu troškova utvrđuje se ključ za raspored troškova za svaku obračunsku jedinicu.

Vrijednost proizvodnje u toku utvrđuje se tako što se na osnovu ključa za raspored troškova svi troškovi prenose na proizvodnju u toku a kasnije srazmjerno procentu završene proizvodnje preko odstupanja se utvrđuje vrijednost proizvodnje u toku.

Član 47.

Zalihe gotovih proizvoda

Gotovi proizvodi u KJKP „Park“ d.o.o. su namijenjeni prodaji bilo da se prodaja vrši po principu veleprodaje(sa skladišta) ili po principu maloprodaje(iz vlastitih prodavnica). Zalihe gotovih proizvoda u skladištu se vode po nabavnoj vrijednosti.

Zalihe gotovih proizvoda u prodavnicama se vode po maloprodajnoj vrijednosti sa pratećim kontima koji čine sastavni dio maloprodajnih cijena a to su razlika u cijeni proizvoda u prodavnici i ukalkulisani PDV.

Član 48.

Zalihe trgovačke robe

Pod trgovačkom robom podrazumijevaju se materijalna dobra koja se nabavljaju u cilju dalje prodaje i ostvarivanja razlike u cijeni.

Trgovačka roba u KJKP „Park“ d.o.o. se evidentira u :

- skladište veleprodaje
- roba u prodavnicama

Zalihe robe u skladištu veleprodaje se evidentiraju po nabavnim cijenama.

Zalihe robe u prodavnicama se vode po maloprodajnoj vrijednosti sa pratećim kontima koji čine sastavni dio maloprodajnih cijena a to su razlika u cijeni proizvoda u prodavnici i ukalkulisani PDV.

Član 49.

Otpis zaliha se reguliše Pravilnikom o kalu, rasturu i lomu.

Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja od kupaca

Član 50.

Budući da prodajom proizvoda, robe i usluga KJKP „Park“ d.o.o. sve rizike od prodaje i koristi od vlasništva prenosi na kupce, te kada je vjerovatnoća naplate prodaje znatna i kada su kod obavljenih usluga zanemarivi očekivani budući troškovi (u garantnom roku), sve isporuke proizvoda, robe i usluga iskazuju se kao kratkoročna potraživanja.

Član 51.

Kratkoročna potraživanja iskazuju se u visini nominalne vrijednosti proizašle iz poslovne transakcije prema metodi obračuna po od KJKP „Park“ d.o.o. utvrđenim cijenama.

Ispravka potraživanja od kupaca

Član 52.

Zbog postojanja stalne vjerovatnoće da neka potraživanja neće biti naplaćena kroz duži rok, KJKP „Park“ d.o.o. će obavljati vrijednosno usklađivanje nenaplaćenih potraživanja u skladu sa načelom opreznosti.

KJKP „Park“ d.o.o. će vršiti stalnu procjenu izvjesnosti naplate svojih potraživanja, od momenta njihovog nastajanja do momenta njihove konačne naplate ili otpisa, kao što je zahtjev MRS-a.

Na konto sumnjivih potraživanja prenositi će se, nakon izvršene procjene, potraživanja koja nisu naplaćena u roku od dvanaest mjeseci po dospijeću u 100% iznosu potraživanja.

Na konto spornih potraživanja prenositi će se utužena potraživanja .

Konačan otpis nenaplativih potraživanja od kupaca se realizira po sudskim rješenjima ili po Odluci Nadzornog odbora.

Član 53.

Ostala kratkoročna potraživanja

Ostala kratkoročna potraživanja iskazuju se u visini nominalne vrijednosti proizašle iz poslovne transakcije prema metodi obračuna.

Član 54.

Kratkoročna finansijska imovina

Kratkoročna finansijska imovina u poslovnim knjigama KJKP „Park“ d.o.o. razvrstava se na:

- novac u banci i blagajni
- utržive vrijednosne papire
- kratkoročna finansijska ulaganja

Član 55.

Kratkoročna finansijska imovina su monetarne stavke, pa se u poslovnim knjigama iskazuju po nominalnoj vrijednosti.

Novac

Član 56.

Novac u banci i blagajni predstavlja monetarnu stavku koja je odmah raspoloživa, pa se knjiži u visini njene nominalne vrijednosti proizašle iz poslovne transakcije.

Za održavanje tekuće solventnosti dio se finansijske imovine KJKP „Park“ d.o.o. mora uvijek zadržavati u novčanom obliku, a što treba procijeniti uzimajući u obzir trajanje proizvodnog procesa, postojeći stepen stepen likvidnosti imovine, stanje i dospijeće finansijskih instrumenata, obim i dospijeće obaveza, dane vezivanja finansijskih sredstava u potraživanjima i zalihama, koeficijente obrta, organizaciju platnog prometa i ostale faktore.

Član 57.

Blagajničko poslovanje se vrši u skladu sa Pravilnikom o blagajničkom poslovanju.

Utrživi vrijednosni papiri

Član 58.

Novčana imovina koja je uložena ili transformirana u vrijednosne papire, može biti u obliku: dionica, obveznica, blagajničkih zapisa, komercijalnih zapisa, certifikata, čekova, mjenica, i drugih priznatih utrživih vrijednosnih papira, koji donose prinos (kamatu) i koji dospijevaju na naplatu ili se mogu koristiti za plaćanje u roku do godine dana od datuma bilansa stanja.

OBAVEZE

Član 59.

Obaveze se definišu kao sadašnja obaveza KJKP „Park“ d.o.o. koja je rezultat prethodnih poslovnih događaja i izvršenih transakcija, a za čije se izmirenje realno očekuje odliv resursa poslovnog subjekta koji omogućavaju ostvarivanje ekonomskih koristi. Obaveze koje su ugovorene u nekoj valuti u poslovnim knjigama početno se iskazuju u KM (konvertibilna marka) primjenom srednjeg kursa Centralne banke na dan transakcije.

Član 60.

Obaveze čiji je rok dospijeća u trenutku zaključenja poslovne transakcije do godinu dana od datuma bilansa stanja knjiže se kao kratkoročne.

Obaveze koje ne ispunjavaju kriterij iz stavka 1. ove tačke, knjiže se kao dugoročne.

Dugoročne obaveze

Član 61.

Dugoročni krediti iz zemlje inostranstva i ostale dugoročne obaveze kao monetarne stavke koje su zaključene u nekoj valuti, pri početnom mjerenju iskazuju se u protuvrijednosti konvertibilne marke ugovorene valute po kursu na dan mjerenja (Srednji kurs Centralne banke BIH za ugovorenu valutu na dan transakcije).

Na dan bilansa stanja, monetarne valutne obaveze trebaju se iskazati po konačnom kursu, konverzijom valuta u KM po srednjim kursevima koje objavljuje Centralna banka BIH na dan bilansa stanja.

Kursne razlike proizašle iz konverzije valutne obaveze po konačnom kursu priznaju se kao prihod ili rashod perioda za koji se obavlja konverzija.

Član 62.

Dugoročna obaveza po ugovoru o finansijskom najmu početno se mjeri po fer vrijednosti unajmljenog sredstva ili po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja najma ako je ta vrijednost manja.

Član 63.

Dugoročno odgođene obaveze za prihod od donacija i dugoročne imovine primljene bez naknade mjere se i knjiže po ustupljenoj vrijednosti i amortizuju se do konačnog otpisa, i u visini godišnje amortizacije prenose na prihod.

Dugoročna rezervisanja

Član 64.

Dugoročna rezervisanja su iznosi nenovčanih pretpostavljenih rashoda proizišlih iz prošlih događaja koji se odnose na buduće vjerovatne obaveze.

U bilansu stanja se rezervisanja za buduće obaveze iskazuju prema namjenama. Rezervisana sredstva se mogu koristiti samo za namjenu za koju su izvorno izdvojena, pa se rezervisanja za jednu namjenu ne mogu koristiti za druge namjene.

Bilješkama uz finansijske izvještaje za svaku vrstu rezervisanja treba objaviti;:

- opis vrsta obaveza,
- pokazatelj izvjesnosti iznosa i vremena odliva ekonomske koristi,
- knjigovodstveni iznos na početku i na kraju perioda,
- dodatna rezervisanja ,
- iskorištene iznose tokom perioda,
- oprihodovane neiskorištene iznose.

Član 65.

Dugoročna rezervisanja se iskazuju prema odlukama Uprave KJKP „Park“ d.o.o. na način da iznos obaveze za sudske sporove i druge moguće obaveze treba biti najbolja procjena izdataka potrebnih za podmirivanje sadašnje obaveze na datum bilansa stanja. Prilikom procjene izdataka potrebnih za podmirenje sadašnje obaveze treba uzeti u obzir sve iznose koje bi

KJKP „Park“ d.o.o. mogao objektivno platiti, kao i neizvjesnost povezanu sa podmirenjem obaveze koristeći očekivanu vrijednost.

Kratkoročne obaveze

Član 66.

Kratkoročnim ili tekućim obavezama smatraju se: obaveze za zajmove i kredite, obaveze za primljene avanse, obaveze prema dobavljačima, obaveze prema zaposlenima, obaveze za izlazni PDV, obaveze za poreze, doprinose i druge naknade, obračunata rezervisanja i ostale kratkoročne obaveze.

Član 67.

Kratkoročne obaveze, do trenutka njihova plaćanja predstavljaju privremeno pokriće (izvor) imovine KJKP „Park“ d.o.o. i u poslovnim knjigama knjiže se po fer vrijednosti.

Član 68.

Kratkoročne obaveze kao monetarne stavke koje su zaključene u nekoj valuti, pri početnom mjerenju iskazuju se u protuvrijednosti konvertibilne marke ugovorene valute na dan mjerenja (srednji kurs Centralne banke BIH za ugovorenu valutu na dan transakcije.)

Na dan bilansa stanja, monetarne valutne obaveze trebaju se iskazati po konačnom kursu, konverzijom valuta u konvertibilne marke po srednjim kursevima koji objavljuje Centralna banka BIH na dan bilansa stanja.

Kursne razlike proizašle iz konverzije valutne obaveze po konačnom kursu priznaju se kao prihod ili rashod perioda za koji se obavlja konverzija.

Događaji nakon datuma bilansa stanja

Član 69.

Svi povoljni i nepovoljni događaji koji su nastali između datuma bilansa stanja i dana kad je bilans stanja odobren od strane Uprave KJKP „PARK“ d.o.o. i Nadzornog odbora za objavljivanje (period sačinjavanja i odobrenja bilansa stanja) smatraju se događajima nakon bilansa stanja (MRS 10 , t.3).

Član 70.

Poslovni događaji koji pružaju pouzdan dokaz o stanju na datum bilansa stanja smatraju se usklađujućim događajima pa ih je potrebno obuhvatiti u bilansu stanja, npr. u vrijeme sačinjavanja i odobrenja bilansa stanja u nekom organizacijskom dijelu:

- primljena je obavijest da je otvoren stečajni postupak za nekog našeg kupca, pa je potrebno uskladiti (otpisati) vrijednost potraživanja
- primljeno je sudsko rješenje za plaćanje obaveze, pa je potrebno izvršiti odgovarajuće rezervisanje sredstava za buduću obavezu
- otkrivanje prevare ili grešaka koje ukazuju da su finansijski izvještaji netačni,

- ako je donijeta nova ili promijenjena postojeća računovodstvena računovodstvena politika, i sl.

RAČUNOVODSTVENE POLITIKE STAVKI BILANSA USPJEHA

Član 71.

Bilans uspjeha je računovodstveni iskaz u kojem se na temelju podataka glavne knjige prikazuju računi prihoda i rashoda, te utvrđuje finansijski rezultat poslovanja za određeni period.

U bilansu uspjeha prihodi se klasificiraju kao redovni prihodi i kao ostali dobiti ili neoperativne stavke, a rashodi se klasificiraju po njihovoj prirodi.

Bitan kriterij kojeg se treba pridržavati pri priznavanju i procjenjivanju pojedinih pozicija bilansa uspjeha jeste sučeljavanje troškova i prihoda. Od ovog kriterija može se samo iznimno odstupiti, kao npr. u slučaju rezervisanja za buduće vjerovatne izdatke (zaštita protiv rizika).

Prihodi

Član 72.

Računovodstvo prihoda temelji se na načelu nastanka poslovnog događaja, pa novčani tok (priliv) nije bitan za iskazivanje prihoda.

Prihodom se smatra priliv novca ili novčanih ekvivalenata, iskazana potraživanja ili ostvarene druge naknade, što sve proizilazi iz toka redovnih aktivnosti od prodaje proizvoda, robe pružanje usluga, upotrebe od strane drugih osoba resursa KJKP „Park“ d.o.o. koji donose kamate, tantijeme i sl.

Temeljni uslov za priznavanje prihoda, istovremeno povećanje sredstava (novca, potraživanja, finansijskih instrumenata) ili smanjenja obaveza KJKP „Park“ d.o.o., što ima za posljedicu povećanje kapitala.

Član 73.

Definicija prihoda obuhvata kako prihode tako i dobitke. Prihodi se u bilansu uspjeha iskazuju po fer vrijednosti u visini obračunatih isporuka proisteklih iz redovnih aktivnosti KJKP „Park“ d.o.o. i u visini dobitaka proisteklih i iz drugih aktivnosti KJKP „Park“ d.o.o. a prema sljedećim grupama, vrstama i podvrstama:

- **prihodi od prodaje:** prihodi od prodaje proizvoda i robe, prihodi od prodaje usluga trećim licima. Prihodi od prodaje materijala i sitnog inventara, prihodi od zakupa i ostali prihodi od prodaje.
- **Ostali poslovni prihodi:** prihodi od donacija, prihodi od stalne imovine, promjene vrijednosti biološke imovine, prihodi od otpisa obaveza i naplaćenih prije otpisanih potraživanja, prihodi od viška, prihodi od nadoknađenih šteta za osiguranu imovinu, prihodi od povrata (ukidanja) rezervisanja,
- **Prihodi od finansiranja:** prihodi od redovnih i zateznih kamata, prihodi od kursnih razlika i ostali prihodi od finansiranja,

- **Ostali prihodi ili dobici:** dobici od kompenzacija za nastale gubitke, od regresa , subvencija

Član 74.

Ostvarenim приходима smatraju se oni prihodi za koje je nastao dužničko-povjerilački odnos. U bilansu uspjeha iskazuju se neto prihodi od prodaje bez obračunatih poreza koji se naplaćuju uz prodajnu cijenu za račun drugoga, te bez odobrenih trgovačkih popusta i količinskih rabata.

Prihodi od prodaje

Član 75.

Prihodi od prodaje proizvoda, robe i usluga priznaju se u trenutku isporuke.

Prihodi od usluga priznaju se po metodi stepena dovršenja ugovora. Ako se vrijednost dovršenog dijela ugovora ne može pouzdano procijeniti, prihod se priznaje samo u visini nastalih rashoda za taj dio ugovora.

Član 76.

Ostali poslovni prihodi se priznaju prema općim načelima priznavanja prihoda odnosno pojedine vrste ostalih prihoda prema načinu koji proizlazi iz ugovora, odluke, zakona ili drugog propisa.

Za primljene donacije i imovinu bez naknade KJKP „Park“ d.o.o. primjenjuje prihodovni pristup (MRS 20.)

Prihodi od finansiranja

Član 77.

Prihodi od kamata priznaju se samo one kamate koje se odnose na tekući obračunski period.

Rashodi

Član 78.

Rashodima se smatraju smanjenja ekonomskih koristi KJKP „Park“ d.o.o. tokom obračunskog perioda u obliku odliva ili smanjenja sredstava što ima za posljedicu smanjenje kapitala.

Član 79.

Rashodi KJKP „Park“ d.o.o. se razvrstavaju prema sljedećim grupama , vrstama i podvrstama:

- **operativni rashodi:** troškovi prodatih proizvoda, troškovi prodatih usluga, troškovi prodane robe, troškovi distribucije, troškovi uprave i administracije, usklađivanje vrijednosti zaliha, ostali operativni rashodi
- **finansijski rashodi:** rashodi po osnovu kamata za kredite, negativne kursne razlike, druge finansijske rashode
- **gubici od umanjenja i otuđenja stalnih sredstava**
- **ostali rashodi:** nabavna vrijednost prodatih sirovina, materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara, rashodi od donacija, manjkovi, kazne, penali, štete, otpis neneplativih potraživanja, naknadno odobreni popusti, naknadno utvrđeni rashodi iz prethodnih godina, ostali rashodi

Član 80.

Najznačajniji rashodi KJKP „Park“ d.o.o. iz operativne aktivnosti su:

- troškovi materijala i sitnog inventara
- troškovi amortizacije,
- troškovi usluga drugih,
- troškovi zaposlenih,
- troškovi prodatih proizvoda, robe i usluga

Član 81.

Troškovi materijala i sitnog inventara

Utrošak zaliha obračunava se po metodi ponderisanog prosječnog troška. Materijali manjih vrijednosti koji se iznimno ne vode putem konta zaliha, obračunavaju se po trošku nabavke. Sitan inventar prilikom davanja u upotrebu obračunava se u punom (100%) iznosu troškova nabavke.

Član 82.

Troškovi amortizacije

Amortizacija je sistematsko otpisivanje dugoročne materijalne i nematerijalne imovine srazmjerno vremenu i učestalosti njene upotrebe.

Amortizacija se obračunava za svu dugoročnu materijalnu i nematerijalnu imovinu za koju se očekuje da će se koristiti duže od jedne godine, koja ima ograničen vijek trajanja i koju KJKP „Park“ d.o.o. koristi za obavljanje registrovane djelatnosti, osim za:

- zemljišta,
- građevinske objekte i stvari u izgradnji

Član 83.

Amortizacija se obračunava uz primjenu linearne metode. Stope amortizacije se utvrđuju Odlukom o amortizaciji KJKP „Park“ d.o.o.

Član 84.

Iznimno iz prethodnog člana Uprava može donijeti odluku da se primjeni i druga metoda. U tom slučaju, za potrebe poreznog bilansa, i u bilješkama uz finansijske izvještaje, moraju se osigurati i objaviti učinci i razlozi promjena.

Član 85.

Amortizacija se počinje obračunavati od prvog dana idućeg mjeseca kad je imovina spremna za upotrebu, a prestaje kad se u cijelosti otpiše bruto knjigovodstveni iznos pojedinačne imovine bez obzira da li se ta imovina i nakon otpisa koristi za obavljanje djelatnosti.

Član 86.

Osnovica za obračun amortizacije jest ukupan trošak kupovine imovine (bruto knjigovodstveni iznos) utvrđen u skladu sa odredbama ovih Računovodstvenih politika. Za dugoročnu imovinu za koju u trenutku početka upotrebe nema ili se ne može utvrditi bruto knjigovodstvena vrijednost, osnovicu za obračun amortizacije procjenjuju stručne osobe.

Član 87.

Za prodanu, rashodovanu ili na drugi način otuđenu dugotrajnu materijalnu imovinu amortizacije se obračunava do kraja mjeseca u kojem je imovina bila u upotrebi.

Član 88.

Troškovi usluga drugih

Troškovi usluga drugih iskazuju se po trošku nabavke koji je bio u trenutku izvršenja usluge.

Član 89.

Troškovi zaposlenih

Troškovi zaposlenih obuhvataju sve oblike primanja zaposlenika za uslugu (rad) koju oni pružaju preduzeću.

Primanja zaposlenih mogu biti:

- obračunate bruto plaće(u skladu sa Pravilnikom o radu KJKP „Park“ d.o.o.)
Porez na plaću se obračunava u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dohodak.
Doprinosi na plaću se obračunavaju u skladu sa odredbama Zakona o doprinosima.
- novčane naknade za kratkoročna odsustva (plaćeni godišnji odmor, bolovanje, porodijsko odsustvo, državni i vjerski praznici i drugi neradni dani, odsustva sa rada za posebne slučajeve koje odobrava KJKP „Park“ d.o.o. : školovanje, selidbe vjenčanja, rođenje djeteta, smrtni slučajevi i dr.
- Ostala novčana primanja(naknade za troškove godišnjeg odmora, otpremnine prilikom odlaska u mirovinu, pomoći, jubilarne nagrade, jednokratne isplate povodom praznika i dr.)
- Nenovčana primanja (korištenje vozila, te drugih dobara i usluga koje daje ili osigurava KJKP „Park“ d.o.o.

U bilansu uspjeha na poziciji troškova zaposlenih iskazuju se obračunati troškovi koji se odnose na period izvještaja, bez obzira na trenutak isplate.

Član 90.

Troškovi prodatih proizvoda i robe

Troškovi prodatih proizvoda se utvrđuju i iskazuju po svakoj pojedinačnoj prodaji proizvoda, čime se automatski vrši i sučeljavanje prihoda i rashoda od prodaje. Na kraju obračunskog perioda vrši se korekcija troškova prodaje za onaj dio troškova koji je zadržan u zalihama neprotatih proizvoda.

Troškovi prodane robe sa skladišta se izračunavaju metodom prosječne ponderisane cijene. Troškovi nabavne vrijednosti prodatih proizvoda i robe u maloprodaji se izračunavaju kao dio prodajne vrijednosti robe, primjenom procentualnih učešća ukalkulisane razlike u cijeni za koju se umanjuje prodajna vrijednost.

Član 91.

Dobit/gubitak

Dobit/gubitak, kao razlika prihoda i rashoda u izvještajnom periodu, monetarna je stavka i knjiži se u nominalnom iznosu.

Zbog činjenice da se ostvarena dobit/gubitak oporezuje, treba razlikovati:

- računovodstveni dobit/gubitak: to je ostvarena neto dobit perioda poslije oduzimanja poreza, i kao takav predstavlja knjigovodstvenu stavku, i
- oporeziva dobit/ gubitak: to je obračunska ili izvedena dobit/gubitak perioda koja proizilazi iz propisa o porezu na dobit i kao takva predstavlja neknjigovodstvenu stavku

RAČUNOVODSTVENE POLITIKE O PROMJENAMA KAPITALA

Član 92.

U izvještaju o promjenama u kapitalu kao konačnom rezultatu poslovnih aktivnosti KJKP „Park“ d.o.o. treba prikazati sve promjene kapitala:

- od neto dobiti/ gubitka perioda
- od direktnih promjena kapitala nastalih na bazi primjene računovodstvenih standarda,
- od učinaka promjena računovodstvenih politika i ispravaka grešaka,
- od svih vrsta rezervi,
- od zadržane dobiti/ gubitka na početku i na kraju perioda,
- od uplate dodatnog kapitala.

RAČUNOVODSTVENE POLITIKE O NOVČANIM TOKOVIMA

Član 93.

Informacije o novčanim tokovima jednog pravnog lica pomažu korisnicima finansijskih izvještaja u pružanju osnove za ocjenjivanje sposobnosti pravnog lica da stvara novac i novčane ekvivalente za tri vrste novčanih tokova

- od poslovnih aktivnosti
- od ulagačkih aktivnosti
- od finansijskih aktivnosti

Poslovne aktivnosti

Član 94.

Za prikazivanje novčanih tokova od poslovnih aktivnosti KJKP „Park“ d.o.o. primjenjuje indirektnu metodu, prema kojoj se u izvještaju o novčanim tokovima prethodno utvrđena neto dobit/gubitak obračunskog perioda usklađuje za iznose efekata nastalih transakcija nenovčane prirode za iznose budućih poslovnih novčanih priliva ili odliva, zatim za stavke prihoda i rashoda koji se odnose na ulagačke i finansijske novčane tokove.

Član 95.

Uлагаčke aktivnosti

Novčani tok od investicijske aktivnosti obuhvata bruto novčane isplate za pribavljanje dugoročne imovine, za sticanje kapitala ili udjela u zajedničkim poduhvatima i za ostale ulagačke aktivnosti, ali i bruto novčane primitke od prodaje dugoročne imovine. Uлагаčke aktivnosti koje su posljedica nenovčanih transakcija, ne iskazuju se u izvještaju o novčanim tokovima već se objavljuju u Bilješkama uz finansijske izvještaje.

Član 96.

Finansijske aktivnosti

Novčani tok od finansijskih aktivnosti prikazuje se također po bruto načelu a obuhvata

- novčane primitke od glavnice datih kredita i zajmova
- novčane isplate za glavnice primljenih kredita i zajmova

BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Član 97.

Svaku značajnu stavku iz temeljnih finansijskih izvještaja u Bilješkama uz finansijske izvještaje treba označiti, te dati obrazloženje na osnovu čega će korisnici:

- dobiti informaciju o osnovama za sastavljanje finansijskih izvještaja
- upoznati se sa primjenjenim računovodstvenim politikama KJKP „Park“ d.o.o.
- upoznati se sa informacijama koje se zahtijevaju i potiču na objavljivanje prema MSFI I MRS, a koje nisu prikazane na glavnom obrascu bilansa stanja, bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama u kapitalu ili izvještaja o novčanim tokovima

- osigurati dodatne informacije koje nisu prikazane na glavnom obrascu bilansa stanja, bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama u kapitalu ili izvještaja o novčanim tokovima

OSTALE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Član 98.

Za poslovne transakcije za koje u KJKP „Park“ d.o.o. nije propisana računovodstvena politika, neposredno će se primjenjivati MSFI, odnosno zakonski i podzakonski propisi F BiH , te službena stajališta Stalnog odbora za objašnjenje MRS.

Za očekivane poslovne transakcije za koje u KJKP „Park“ d.o.o. nije propisana računovodstvena politika i za koje ne postoji odgovarajući MRSI treba primjeniti računovodstvenu politiku i MSFI/MRS za slične transakcije i/ili prihvaćenu računovodstvenu praksu koja mora biti u duhu ovih računovodstvenih politika i Okvira koji je usvojio Odbor komiteta za međunarodne računovodstvene standarde.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 99.

Datumom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o računovodstvu JKP „Park“ Sarajevo broj P-1682-4 od 04.07.2002 godine.

Član 100.

Ovaj pravilnik o računovodstvenim politikama KJKP „PARK“ d.o.o. stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja na info tabli KJKP „Park“ d.o.o. Sarajevo.

Predsjednik Nadzornog odbora

Mersa Kustura, dipl.pravnik

SADRŽAJ

OPŠTE ODREDBE O KJKP „PARK” d.o.o.	1
OPŠTE NAPOMENE O RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA.....	2
Primjena i promjene računovodstvenih politika i procjena	3
PREZENTACIJA FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	3
Set finansijskih izvještaja	3
Opšteprihvaćena načela	4
Kvalitativna obilježja.....	4
RAČUNOVODSTVENE POLITIKE BILANSNIH POZICIJA	5
IMOVINA	6
Dugoročna imovina	6
Nematerijalna imovina	7
MATERIJALNA IMOVINA	8
Početno priznavanje.....	9
Sredstva izrađena u vlastitoj režiji.....	10
Naknadni troškovi.....	10
Investicije u toku	11
Mjerenje nakon početnog priznavanja.....	11
Metoda nabavne vrijednosti.....	11
Amortizacija	11
Isknjižavanje	12
Ulaganja u nekretnine.....	12
Dugoročna imovina namijenjena prodaji	13
Dugoročna finansijska imovina.....	13
Dugoročna potraživanja.....	14
Kratkoročna imovina	14
Zalihe	14
Zalihe proizvodnje u toku.....	15
Zalihe gotovih proizvoda.....	16
Zalihe trgovačke robe	16
Kratkoročna potraživanja	16
Kratkoročna potraživanja od kupaca	16
Ispravka potraživanja od kupaca	17
Ostala kratkoročna potraživanja	17
Kratkoročna finansijska imovina.....	17
Novac.....	18
Utrživi vrijednosni papiri.....	18
OBAVEZE.....	18
Dugoročne obaveze	19
Dugoročna rezervisanja	19
Kratkoročne obaveze	20
Događaji nakon datuma bilansa stanja	20
RAČUNOVODSTVENE POLITIKE STAVKI BILANSA USPJEHA	21
Prihodi	21
Prihodi od prodaje	22

Prihodi od finansiranja.....	22
Rashodi	22
Troškovi materijala i sitnog inventara	23
Troškovi amortizacije.....	23
Troškovi usluga drugih.....	24
Troškovi zaposlenih.....	24
Troškovi prodatih proizvoda i robe	25
Dobit/gubitak	25
RAČUNOVODSTVENE POLITIKE O PROMJENAMA KAPITALA	25
RAČUNOVODSTVENE POLITIKE O NOVČANIM TOKOVIMA.....	25
Poslovne aktivnosti.....	26
Ulagačke aktivnosti	26
Finanijske aktivnosti.....	26
BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE.....	26
OSTALE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE	27
PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	27